

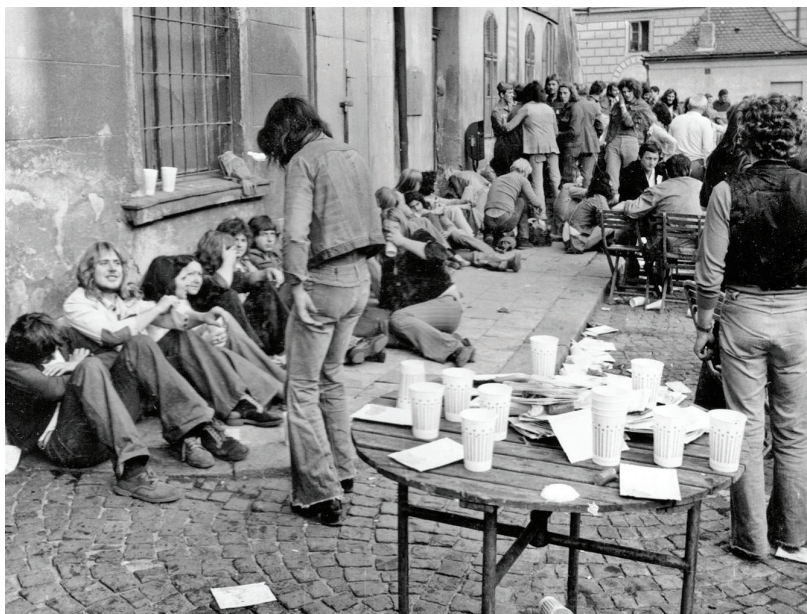
Na dočesné se kofola nepije

FRANTIŠEK STÁREK ČUŇAS

Složka, ve které je nalepeno 47 fotografií, by docela dobře mohla být upomínkovým albem ke slavnosti piva, která se uskutečnila v Žatci roku 1985 jakožto tradiční dočesná. „Máničky“ z celých Čech a zejména ze Severočeského kraje se zde každoročně scházely, protože „pod křídly“ žateckého chmele se mohly výjimečně sejít legálně.

Takovýchto příležitostí bylo za normalizace čím dál méně, vzpomenout lze mimo již zmíněnou žateckou dočesnou také benátskou noc na Máchově jezeře a vinobraní v Mělníku. Režim měl zájem spíše na atomizaci společnosti a snažil se všemožně bránit existenci horizontálních vazeb, vznikajících bez státní a stranické kontroly. Bolení hlavy nomenklaturních kádrů z majálesů v polovině 60. let měli soudruzi ještě v paměti, tím spíše, že tehdy šlo o studentskou mládež, která kromě toho, že měla příležitost k setkání v masovém měřítku a „odvázání se“, vznášela i politické požadavky, a dokonce v roce 1965 zvolila amerického básníka Allena Ginsberga králem této tradiční slavnosti. Tyto nikdy nekončící „boje“ s mládeží začínaly už v 50. letech takzvanými zásahy proti chuligánům a v různých formách probíhaly de facto po celou dobu komunistického panství.

Ale zpět k fotoalbu. Na technicky zdařilých fotografiích zde „máničky“ vesele pózuje pro fotografa, aniž by si dělaly starosti, co se se snímky bude dít dál. Další snímky jsou momentky z průběhu a závěru dočesné, a to už

Huňáč, Poplašňák, Plegáč, Pátek, Bokroš, Timpo... Bylo by těžké je všechny identifikovat, ani StB tehdy nezajímala jejich jména, stačily snímky dokládající, jak vypadá „závadová mládež“.

Foto: archiv autora (v celém textu)

s jasným cílem fotografa poukázat na „negativní“ jevy. Je pochopitelné, že při slavnostech piva se kofola nepije. Svazek, který je na titulní straně nadepsán „Dokumentace závadových osob“, prozrazuje, kdo byl onen neznámý fotograf, který snímky pořizoval, respektive kdo byl jeho zaměstnavatel. To je možné usoudit, s poměrně vysokým stupněm jistoty, z razítka „KS SNB Správa veřejné bezpečnosti Ústí nad Labem“. Šlo tedy patrně o technika speciálně vyslaného na dočesnou, aby pořídil zmíněnou dokumentaci.

Tady by mohla stopa končit a účel alba by zůstal nezjištěn, nebýt „Seznamu odborně bezpečnostních, politickovýchovných a vojenských filmů a diafilmů“ Federálního ministerstva vnitra, konkrétně IX. správy, vydaného v roce 1987, kde na straně 13 figuruje položka poukazující na instruktážní film s názvem *Postup základních útvarů*

SNB proti konkrétním projevům ideologické diverze. Je černobílý, natočil ho režisér M. Fojtík na 16 mm materiál, má 45 minut a vyrobil ho v roce 1985 Československý armádní film pro FMV, Správu pro politicko-výchovnou, vzdělávací, kulturní a propagační činnost. Film, vedený jako „tajný“, byl v podstatě instruktáží příslušníků Veřejné bezpečnosti, jak se chovat v případech, které přerůstají jejich kompetence a přesahují do působnosti Státní bezpečnosti. Není náhodou, že téměř třetina filmu se týká tzv. volné mládeže (rozuměj neorganizované). Vysvětluje se tu, co je underground, komuny, punk atd. A tím se dostáváme zpět k již zmiňovanému fotoalbu – řada fotografií z něj totiž posloužila ve filmu jako dokreslující záběry. Z těchto skutečností lze odvodit, že focení účastníků dočesné bylo vlastně přípravou na jeho natáčení.

